

VENNESLA KOMMUNE

Arkivsak-dok. 14/03182-6
Arkivkode ---/S11
Saksbehandler Eirik Aarrestad

Saksgang	Møtedato
Bygg- og miljøutvalget	12.03.2015
Kommunestyret	26.03.2015

HØRINGSUTTALELSE TIL SØKNAD OM UNNTAK FRA KONSESJONSPLIKT FOR HEVING AV DAMMEN VED VIGELANDSFOSS KRAFTVERK

SAMMENDRAG:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring Norsk Hydro ASAs søknad om unntak for konsesjonsplikt ved heving av dammene ved Vigelandsfoss kraftverk. Kommunen har frist for uttalelse til 31. mars 2015. Kommunen mener at tiltaket er konsesjonspliktig etter vannressursloven (vrl.) § 8. Tiltaket vil åpenbart ha negativ påvirkning for allmenne interesser i vassdraget, utover den terskelen som er satt i vannressursloven 8 første ledd, «nevneverdig skade eller ulempe». Kommunen ber derfor NVE om ikke å ta til følge Hydros søknad om fritak fra konsesjonsplikt.

Hydro fikk i NVEs vedtak av 4. februar 2013 fritak for konsesjonsplikt for omsøkt utvidelse av Vigelandsfoss kraftverk med et nytt aggregat med installert effekt på 13 MW. Hydro skriver i sin søknad at utvidelse med et nytt aggregat er utsatt på grunn av dårlig lønnsomhet i prosjektet per i dag. Det er kommunens syn at konsesjonsfritaket og nærværende søknad må ses i sammenheng. Hele kraftanlegget bør etter kommunens syn undergis en konsesjonsbehandling.

Rådmannens forslag til vedtak:

1	Ut i fra de foreliggende opplysninger i saken, mener Vennesla kommune at tiltaket vil medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser slik at konsesjonsplikt etter vannressursloven oppstår.
2	Vennesla kommune mener at tidligere konsesjonsfritak og nærværende søknad må ses i sammenheng, og mener at hele kraftanlegget bør undergis en konsesjonsbehandling.
3	For begrunnelse av vedtakets pkt 1 og 2 vises det til saksfremstillingen i sinn helhet.

Vedlegg: Høringsbrev fra NVE, sammen med søknad fra Norsk Hydro ASA

Bakgrunn for saken:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i brev av 13. februar 2015 sendt på høring Norsk Hydro ASAs (Hydro) søknad om unntak for konsesjonsplikt ved heving av dammene ved Vigelandsfoss kraftverk. Kommunen har frist for uttalelse til 31. mars 2015 (viser til vedlagt høringsbrev og søknad).

For å tilfredsstille dagens krav til damanlegg, må Hydro må forsterke dammene ved kraftstasjonen. Arbeidet vil være omfattende for hele damstedet. I den forbindelsen har de besluttet at det vil være hensiktsmessig å heve damkronen for kraftverket i Vigelandsfossen. I henhold til vannressursloven søkes det om unntak fra konsesjonsplikt på heving av damkronen med 0,8 meter på dammene som hører med til anlegget. Hevingen av dammen vil medføre at vannstanden i inntaksmagasinet i elva oppstrøms kraftverket vil stige med 0,8 meter.

Rådmannen har i forbindelse med høringen søkt bistand hos Advokatfirmaet Lund & Co DA til råd og veiledning. Firmaet har kommet med en vurdering og forslag til uttalelse, som rådmannen slutter seg til.

Kommunen mener at tiltaket er konsesjonspliktig etter vannressursloven (vrl.) § 8. Tiltaket vil åpenbart ha negativ påvirkning for allmenne interesser i vassdraget, utover den terskelen som er satt i vannressursloven 8 første ledd, «*nevneverdig skade eller ulempe*». Kommunen ber derfor NVE om ikke å ta til følge Hydros søknad om fritak fra konsesjonsplikt.

Hele kraftanlegget – med tidligere konsesjonsfrie anlegg og reguleringer – bør etter kommunens syn undergis en konsesjonsbehandling.

Hydro fikk i NVEs vedtak av 4. februar 2013 fritak for konsesjonsplikt for omsøkt utvidelse av Vigelandsfoss kraftverk med et nytt aggregat med installert effekt på 13 MW. Hydro skriver i sin søknad at utvidelse med et nytt aggregat er utsatt på grunn av dårlig lønnsomhet i prosjektet per i dag. Det er kommunens syn at konsesjonsfritaket og nærværende søknad må ses i sammenheng.

Konsesjonspliktavurdering etter vannressursloven § 8

Terskelen for konsesjonsplikt følger av vrl. § 8 første ledd. Spørsmålet er om heving av dammene «kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget». Som beskrevet nedenfor mener kommunen at virkningene av tiltaket for naturmangfold og friluftsliv ikke er godt nok utredet. Kommunen mener likevel at det på nåværende tidspunkt foreligger tilstrekkelig kunnskap om tiltaket til å konstatere at det kan oppstå nevneverdige ulemper for allmenne interesser.

Etter kommunens syn er terskelen for konsesjonsplikt – etter en tolkning av ordlyden og forarbeidene – ment å være lav. I NOU 1994: 12 er terskelen beskrevet slik:

«I uttrykket «nevneverdig skade eller ulempe» ligger det også et visst krav til virkningens styrke. Loven bør inneholde et slikt krav for å unngå at vassdragsforvaltningen må befatte seg med rene bagatellsaker.»

Som det siterte gir uttrykk for, vil rene bagatellsaker ikke være *nevneverdige* etter vrl. § 8. Virkningene at tiltaket med å heve dammene, er etter kommunens syn langt fra bagatellmessige.

Det understrekes allerede av at Hydro selv skriver at *«[f]or å bøte på de mest åpenbare virkningene, vil Hydro fortsette dialogen med Vennesla kommune»*. Hydro har innhentet en vurdering fra Faun Naturforvaltning AS (Faun) om tiltakets påvirkning på det biologiske mangfoldet, datert 3. desember 2014 (vedlegg til søknaden). Faun konkluderer med at tiltaket *«kan føre til tap av kantvegetasjon og reduserte arealer for friluftslivet»*. Ergo har tiltaket negative virkninger som det må iverksettes avbøtende tiltak for å avhjelpe. Kommunen motsetter seg ikke en dialog med Hydro, men en slik dialog kan etter kommunens syn ikke erstatte en ordinær konsesjonsprosess.

Det fremgår av forarbeidene til vannressursloven, Ot.prp. nr. 39 (1998–1999) på side 339:

«Avgjørelsen skal bare ta stilling til om konsesjonsplikt foreligger eller ikke. Vilkår kan i utgangspunktet ikke fastsettes. Det må imidlertid kunne innfortolkes en viss adgang til å ta forbehold eller sette vilkår for vedtakets rekkevidde. Vilkår som innebærer krav om en aktiv handling faller imidlertid klart utenfor.»

Det fremgår av forarbeidene at en avgjørelse – et enkeltvedtak – om konsesjonsfrihet, som et utgangspunkt ikke gir vassdragsmyndigheten mulighet til å fastsette vilkår. Vilkår som innebærer *aktiv handling* fra konsesjonærens side, kan ikke pålegges. Dette er en naturlig konsekvens av et vedtak om konsesjonsfrihet; vedtaket innebærer nettopp at tiltakshaver ikke trenger tillatelse fra myndighetene for å gjennomføre tiltaket. Myndighetene mister dermed et viktig styringsverktøy. Kommunen mener derfor at NVE ikke kan henvise til at avbøtende tiltak kan avtales mellom kommunen og Hydro når tiltaket kan medføre skader og ulemper for allmenne interesser slik at konsesjonsplikten utløses. Kommunen mener at en konsesjon vil gi myndighetene en mulighet til å se mindre inngrep i sammenheng og hindre en forringelse av vassdragsmiljøene bit for bit.

Kommunen er klar over at Hydro har en bruksrettskonsesjon for Hallandsfossen fra 19. juni 1981, som i post 6 gir NVE rett til å kontrollere ombygging, vedlikehold og drift av anlegg i vassdraget. Kommunen mener likevel at denne posten ikke er tilstrekkelig som styringsverktøy for utnyttelse av vassdraget; den omfatter ikke regulering av inntaksmagasinet som sådant og gir heller ikke gode nok muligheter til å pålegge undersøkelser av naturfaglig art. Det er i det hele tatt uklart hvordan den nevnte konsesjon kan brukes som styringsverktøy for Vigelandsfoss kraftverk og inntaksmagasinet. Ervervskonsesjon er en frittstående konsesjon, som ikke er knyttet til en reguleringskonsesjon.

Inntaksmagasinet ligger midt i et boligområde i Vennesla sentrum og er således et viktig landskapselement for innbyggerne i nedre Vennesla. Som påpekt ovenfor vil friluftsliv knyttet til badestranden og turstien berøres i stor grad, og det er ikke avklart om eller hvordan avbøtende tiltak kan gjennomføres. Badeplassen og stien er opparbeidet av kommunen og ligger på kommunens grunn. Badeplassen er svært viktig for friluftslivet i nedre Vennesla, og er en av de mest brukte badeplassene i kommunen. Badeplassens nærhet til fotballbaner og barneskole bidrar til at den blir mye brukt i skoleferier og i forbindelse med idrettsarrangementer. Badeplassen er et verdifullt landskap- og rekreasjonselement for Venneslas innbyggere.

Friluftsliv er en typisk allmenn interesse som er beskyttet i vannressursloven § 8 første ledd. Ved å heve dammene med 0,8 meter vil 150 daa rundt inntaksmagasinet bli dekket med vann. Badestranden og turstien vil dermed ikke kunne brukes. Hydro skriver i sin søknad at avbøtende tiltak «[i] første rekke gjelder (...) turstien langs nordsiden av magasinet». Stranden er ikke nevnt i forbindelse med avbøtende tiltak i Hydros søknad.

Etter kommunens syn er det etter gjennomgangen ovenfor åpenbart at tiltaket med heving av dammene, vil medføre nevneverdige skader og ulemper for allmenne interesser i vassdraget, og at tiltaket derfor er konsesjonspliktig etter vrl. § 8. På dette grunnlag bør konsesjonsmyndigheten allerede på nåværende tidspunkt slå fast at tiltaket er konsesjonspliktig.

Kunnskapsgrunnlaget

Dersom NVE skulle mene at tiltaket kan gjennomføres uten konsesjon, er kommunens syn at tiltaket ikke er godt nok utredet, verken etter vannressursloven eller naturmangfoldloven, og at det derfor er påkrevet med ytterligere utredninger før vedtak kan fattes.

Tiltakets konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv må være tilstrekkelig utredet før NVE kan fatte vedtak i saken. Utredningsplikten for naturmangfoldet følger av § 8 i naturmangfoldloven (nmfl.) og forvaltningsloven § 17 første ledd (fvl.), samt miljøinformasjonsloven og vannressursloven § 8 og kapittel 3. Ifølge forarbeidene til naturmangfoldloven vil bestemmelsene i forvaltningsloven § 17 og naturmangfoldloven § 8 «*supplere hverandre*». Plikten til å utrede konsekvenser for friluftslivet følger blant annet av forvaltningsloven § 17 første ledd og av saksbehandlingsreglene i vannressursloven kapittel 3 og vrl. § 8.

Kommunen mener generelt at søknaden er for knapp når det gjelder tiltakets fysiske virkninger på inntaksmagasinet og kraftproduksjonen:

- Vil heving av dammene ved senere drift gi en mer ustabil vannstand i inntaksmagasinet?
- Vil heving av dammene ved senere drift utgjøre en risiko for badende eller andre allmenne interesser?
- Er den økte produksjonen tenkt brukt i aluminiumsproduksjonen eller vil den bli solgt i kraftmarkedet?

- Foreligger det konkrete planer om å utvide kraftverket med det tidligere omsøkte aggregatet?

Bakgrunnen for at kommunen stiller seg disse spørsmålene er blant annet følgende opplysninger i Hydros søknad:

«Den tidligere planen om å bygge ut et tredje aggregat er foreløpig lagt vekk fordi det på nåværende tidspunkt ikke er funnet økonomi i prosjektet. En heving av vannspeilet vil imidlertid være fordelaktig for en slik utbygging, om den kommer på et senere tidspunkt.»

Setningen gir grunn til å etterlyse en nærmere beskrivelse av fremtidig drift med heving av dammene og nytt aggregat. En slik vurdering vil være i tråd med prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 og også den vurderingen som skal foretas etter vrl. § 8.

Kunnskapsgrunnlaget og forholdet til vannforvaltningsplanene

Kommunen er av den oppfatning at tiltakshaver burde ha vurdert tiltakets betydning for vannforvaltningsplanene (som er under vedtakelse) med tilhørende miljømål som er satt for den aktuelle vannforekomsten. Kommunen mener at Hydros søknad er mangelfull på dette punktet.

Tiltaket ligger innenfor vannområdet Otra, og Hydro burde i sin søknad ha berørt arbeidet med vannforvaltningsplaner, som nettopp har som siktemål å sørge for en helhetlig tilnærming til vannforvaltningen. Dersom et tiltak som heving av dammene ikke ses i sammenheng med planene, mister man den helhetlige tilnærmingen som er forutsatt. Herunder burde Hydro ha vurdert betydningen av vannforskriften § 12 for både tiltaket om heving av dammene og den mulige utvidelsen med nytt aggregat.

Helt konkret er de regulerte vassdragene prioritert i vannforvaltningsplanen for Agder. Miljømålet for vannområdet Otra er godt økologisk potensial, og innkalling er foreslått som tiltak for vannområdet. Selv om oppnåelse av miljømålet er utsatt til neste planperiode, vil man etter kommunens syn gå imot vannforvaltningsplanen dersom heving av dammene ikke vurderes opp mot planen og miljømålet for forekomsten.

Kunnskapsgrunnlaget – naturmangfold

Naturmangfoldloven § 8 er et prinsipp om krav til kunnskapsgrunnlaget ved beslutninger som påvirker naturmangfoldet, både beslutninger i form av forskrifter og enkeltvedtak. Bestemmelsen suppleres både av fvl. § 17 og vrl. § 8, som selvstendige hjemler for å utrede tiltak.

Som nevnt under ovenfor konkluderer Faun med at tiltaket *«kan føre til tap av kantvegetasjon og reduserte arealer for friluftslivet»*, se Fauns rapport på side 1. I Naturbasen er området med strandpromenaden og turstien i tilknytning til inntaksmagasinet markert som *«svært viktig/viktig naturtype»*. I faktaarket for Sandhallane er det oppgitt som en trussel mot arts mangfoldet at det er for mye tilrettelegging i forbindelse med badeplassen og at det er et arealpress fra

omkringliggende boliger mv. En neddemming og re-etablering av turstien vil således medføre ytterligere tap av arts mangfold i Sandhallane. Det ser ut til at karakteriseringen av området som inneholdende viktige naturtyper ikke er berørt i Fauns rapport.

Kunnskapsgrunnlaget – friluftsliv

Etter forvaltningsloven § 17 første ledd (fvl.) skal forvaltningsmyndigheten «påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes». En avgjørelse av om det foreligger konsesjonsplikt etter vannressursloven § 18, er et enkeltvedtak. Etter vannressursloven er det tiltakshaver som plikter å utrede tiltakets virkninger før NVE fatter vedtak om hvorvidt det foreligger konsesjonsplikt.

I rapporten på side 5 skriver Faun om påvirkninger på friluftslivet:

«Deler av strandlinja er tilrettelagt for spaserturer og bading. Noe av strandpromenaden står i fare for å forsvinne ved oppdemming og må eventuelt sikres ved at stien heves og erosjonssikres mot vannet. Det gjelder en strekning på ca 90 m. Badestranda vil nok også kreve tiltak for å hindre utvasking og for at ikke for mye av stranda blir liggende under vann.»

Slik kommunen ser det underbygger det siterte at virkningene av tiltaket må utredes nærmere. Dersom vannspeilet vil stige med 0,8 meter i hele inntaksmagasinet, innebærer det sannsynligvis at store deler av stranden med tilliggende friluftsområder blir liggende under vann. Det er ikke klart ut fra søknaden og bildene som er inntatt der, hvor store områder som blir dekket av vann ved en heving av dammene, og det er det naturligvis behov for å få nærmere beskrevet. Det er inntatt et oversiktsbilde på side 3 i søknaden, men det er utfra bildet ikke mulig å avgjøre konkret hvor påvirkningen vil skje og hvordan friluftsområdene blir berørt. Det er for eksempel ikke konkret vist hvor langt opp på stranden eventuelt nytt vannspeil vil strekke seg. Når konsekvensene av tiltaket er så usikre for de nevnte friluftsområdene, bør dette utredes nærmere. Arealbeslaget i seg selv innebærer et tap av biologisk mangfold og bør konsekvensutredes.

Det er likevel klart ut fra søknaden at stranden og turstien ned til stranden, som går langs østsiden av stranden, vil bli sterkt forringet av det beskrevne tiltaket. Slik kommunen ser det burde det derfor vært nærmere beskrevet hvordan avbøtende tiltak tenkes gjennomført, slik at kommunen kan ta stilling til om det faktisk er mulig å avbøte de negative virkningene for friluftslivet på en akseptabel måte.

Inntaksmagasinet ligger i et boligområde i sentrum av Vennesla kommune. I nedre Vennesla bor det 9 000-10 000 mennesker, og badeplassen ved inntaksmagasinet er derfor en av de mest benyttede i kommunen. Badeplassen ligger nært en barneskole og hovedidrettsanlegget i kommunen, og er således svært viktig for barn og unges rekreasjonsmuligheter. Kommunen har selv opparbeidet stranden og turstien, og kommunen fikk spillemidler til stien i 2004 og 2005 med samlet kr 186 000. En forringelse av badeplassen og turstien vil derfor ha stor betydning for mange av kommunens innbyggere. Kommunens syn er derfor at påvirkningene på friluftslivet må utredes bedre og at søker derfor ikke har oppfylt sin utredningsplikt.

Sammenheng mellom tidligere tillatelse om utvidelse og tiltaket om heving av dam

Ifølge NVEs vedtak av 4. februar 2013 kan Vigelandsfoss kraftverk utvides konsesjonsfritt, med et nytt aggregat på 13 MW. Vedtaket gjelder under forutsetning av at byggestart skjer innen fem år fra vedtakets dato, og at byggearbeidene fullføres innen fem år fra byggestart. Midlere produksjon er beregnet å øke med 25 GWh og slukeevnen med 75 m³/s, i forhold til nåværende 180 GWh og 151,7 m³/s. Slukeevnen blir dermed økt til 226,7 m³/s, og produksjonen økes til 205 GWh, ikke inkludert de 7,5 GWh som en heving av dammene med 0,8 meter vil gi i økt produksjon.

Etter kommunens syn må de to tiltakene samlet – og også hver for seg – nødvendigvis innebære et endret vannføringsregime både nedstrøms og oppstrøms. Ved heving av dammen vil mer vann bli holdt tilbake i inntaksmagasinet, og ved økt slukeevne vil mer vann bli kjørt gjennom kraftverket, og ergo vil mindre vann slippes på vanlig måte. Det endrede vannføringsregimet er ikke beskrevet i søknaden, se også under punkt 3.1 ovenfor, der dette er påpekt.

I tråd med prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning i naturmangfoldloven § 10, må den samlede effekten av tiltakene utredes. I NOU 2004: 28 *Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (naturmangfoldloven)*, s. 194 flg., er prinsippet om samlet belastning beskrevet på følgende måte:

«Prinsippet om samlet belastning innebærer en mulighet til å forhindre forringelse gradvis over tid, og tilsier at det ved regulering av visse tiltak bygges inn en margin i miljøets favør. (...). Prinsippet ligger til grunn for etableringen av en plikt til å gjennomføre strategiske miljøkonsekvensvurderinger, der målet nettopp er å danne grunnlag for å se virkningene av enkeltstående prosjekter i lys av den samlede belastning miljøet vil utsettes for.

I praktisk forvaltning vil prinsippet bl.a. bety at konsekvensene av et enkelt tiltak eller inngrep ikke kan vurderes bare ut fra dette ene tiltaket eller inngrepet isolert, men også må vurderes i lys av andre faktorer, tiltak eller inngrep. (...).

Anvendelse av prinsippet innebærer at det bør legges vekt på det forhold at en tillatelse eller dispensasjon vil kunne gi økt press for innvilgelse av enten lignende dispensasjoner eller andre sannsynlige tillatelser i fremtiden som hver for seg ikke vil ha noen betydning, men som samlet sett vil kunne virke uheldig.»

Prinsippet er fulgt opp også i spesialmotivene til § 8 i Ot.prp. nr. 39 (1998–1999) på side 328:

«Ved suksessive vassdragstiltak er utgangspunktet at hvert tiltak skal vurderes for seg i forhold til spørsmålet om konsesjonsplikt. De tidligere tiltak kan imidlertid medføre at det nye tiltaket utløser nevneverdig skade eller ulempe. Da må dette tiltaket ha konsesjon, selv om det isolert sett bare har en beskjedne påvirkning på vassdraget.»

I medhold av vedtaket av 4. februar 2013 kan Hydro installere et nytt aggregat på 13 MW, så lenge byggearbeidene starter før 5. februar 2018. Kommunen mener at prinsippet om samlet belastning i nmfl. § 10 og forarbeidene til både

naturmangfoldloven og vannressursloven innebærer at det må utredes hvilken *samlet effekt* utvidelsen og tiltaket om heving av dammene vil få. Vil for eksempel utvidelsen sammen med heving av dammene kunne innebære en større risiko for skader og ulemper for allmenne interesser, herunder naturmangfold, laks, friluftsliv, landskap mv.?

Som nevnt under punkt 3.1 skriver Hydro i sin søknad på side 1:

«Den tidligere planen om å bygge ut et tredje aggregat, er foreløpig lagt vekk fordi det på nåværende tidspunkt ikke er funnet økonomi i prosjektet. En heving av vannspeilet vil imidlertid være fordelaktig for en slik utbygging, om den kommer på et senere tidspunkt.»

På bakgrunn av Hydros søknad mener kommunen at både heving av dammene og utvidelsen med nytt aggregat, er sannsynlig. Kommunens syn er derfor at konsekvensene for allmenne interesser i søknaden om konsesjonsfritak ved heving av dammene, skulle tatt høyde for de samlede konsekvensene dersom kraftverket utvides med et nytt aggregat i tillegg. Det er i den foreliggende søknaden ingen utredninger av de mulige samlede konsekvensene av tiltaket. Etter kommunens syn har dette betydning både for konsesjonspliktavurderingen etter vrl. § 8 – konsesjonspliktterskelen kan bli enda lavere – samt at det vil ha betydning for vurderingen av kunnskapsgrunnlaget etter nmfl. 8.

Merknader:

Kommunen mener at Vigelandsfoss kraftverk bør innkalles til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66. Middelproduksjonen i Vigelandsfoss er 180 GWh, og størrelsen på produksjonen alene tilsier at anlegget ikke bør kunne drives uten konsesjon. Kommunen mener at vassdragsmyndighetene bør være fremsynt nok til å sikre seg et styringsverktøy også for en fremtidig drift som kan komme til å være helt annerledes enn driften i dag. En konsesjon vil også i større grad innlemme kraftverket og inntaksmagasinet i den helhetlige tilnærmingen til vannforvaltningen, som vannforskriften av 2006 foreskriver også for konsesjonsfrie vannkraftanlegg. Vannforskriften har som siktemål å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomster.

Paragraf 66 i vannressursloven gir NVE hjemmel til å innkalle konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling, dersom dette anses nødvendig av miljømessige hensyn. For å sikre en god helhetsløsning i vassdraget, mener kommunen at kraftverket bør innkalles.

Innkalling som tiltak er en del av tiltaksprogrammet for Agder vannregion, se tiltaksprogrammet på side 44 flg. Med bakgrunn i vannforvaltningsplanen for Agder, som skal vedtas i fylkestinget, bør NVE se på muligheten for en innkalling av Vigelandsfoss kraftverk og samordnet behandling med det nå omsøkte tiltaket og tidligere konsesjonsfritt tiltak om utvidelse med nytt aggregat.

Kraftverkets plassering tilsier også at det innkalles til en konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Kraftverket ligger rett oppstrøms for lakseførende strekning i Otra, i et tettbygd område der inntaksmagasinet har stor betydning som landskaps- og rekreasjonselement.

I NVEs brev av 19. april 2013 til vannregionmyndighetene påpekes det at innkalling kun er aktuelt i «*særlige tilfelle*», jf. ordlyden i vrl. § 66. Kommunen viser til brev av 31. juli 2013 fra Klima- og miljødepartementet (KLD) til ESA. Departementets beskrivelse på side 5 innebærer at kravet til «*særlige tilfelle*» for innkalling av konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling, vil også kunne være oppfylt der miljømålene satt i medhold av vannforskriften krever det. Kommunen mener dette må tas med i NVEs vurdering ettersom miljømålet for den aktuelle vannforekomsten er satt til *godt økologisk potensial*, og et foreslått tiltak for vannforekomsten er innkalling etter § 66. Kommunen mener det harmonerer dårlig med forvaltningsplanen dersom heving av dammene ikke vurderes opp mot miljømålet og prioriterte tiltak i planen. NVE må derfor vurdere innkalling som tiltak, og slik innlemme både utvidelse og heving av dammene i samme prosess.

Kommunen mener det er åpenbart at det er et behov for å se på miljøvirkninger av driften av Vigelandsfoss, inkludert inntaksmagasinet, når det er tale om en så vidt høy produksjon som 180 GWh i året, med kanskje endatil mellom 20–30 GWh i tillegg ved eventuell utvidelse og heving av dammene.

Avsluttende bemerkninger

Tiltaket er konsesjonspliktig etter vrl. § 8

Det avgjørende etter vrl. § 8 er om tiltaket innebærer en negativ effekt («*skade eller ulempe*») som ikke er bagatellmessig («*nevneverdig*») på en hvilken som helst («*noen*») allmenn interesse i vassdraget. Etter kommunens syn er dette klart oppfylt når tiltaket kraftig vil forringe tursti og strand, som er et viktig element for både landskap og friluftsliv for rundt 10 000 innbyggere i Vennesla kommune. Dersom NVE fatter vedtak om konsesjonsfrihet i denne saken, innebærer det i realiteten at Hydro kunne igangsatt arbeidene uten vedtak fra NVE.

Mangelfullt kunnskapsgrunnlag

Dersom NVE likevel mener at tiltaket er konsesjonsfritt, er kommunens syn at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig til å fatte et enkeltvedtak. Virkningene for naturmangfold, friluftsliv og landskap og avbøtende tiltak er ikke godt nok utredet og beskrevet.

Prinsippet om samlet belastning

Det er kommunens syn at prinsippet om samlet belastning skulle vært vurdert i Hydros søknad. I denne vurderingen skulle både utvidelsen med et nytt aggregat samt heving av dammene med 0,8 meter vært vurdert i lys av *tiltakenes samlede belastning for naturmangfoldet*.

Tiltaket og vannforvaltningsplanen for Agder

Tiltaket med heving av dammene skulle vært vurdert opp mot det pågående arbeidet med vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram. Vannforskriftens mål om en helhetlig tilnærming til vannet, krever at alle tiltak ses i lys av bestemmelsene i forskriften og forvaltningsplanen, som snart vil bli vedtatt. Kommunen mener at et tiltak som innkalling må vurderes for Vigelandsfoss kraftverk for å sikre en helhetlig vannforvaltning og vurderinger i samsvar med prinsippet om samlet belastning. Miljømålet for forekomsten er *godt økologisk potensial* og innkalling etter vrl. § 66 er foreslått tiltak etter vannforvaltningsplanen, og kommunen mener derfor det er påkrevet at NVE vurderer heving av dammene opp mot dette.